

Az Evangélikus Országos Gyűjtemény hírlevele | 2025 június

ÉLETISKOLA. Sztehlo Gábor embermentő munkássága

Időszaki kiállítás **MEGHOSSZABBÍTVÁ**
2024. november 12. – 2025. június 21.

Ötven éve hunyt el Sztehlo Gábor (1909–1976) evangélikus lelkész, aki a vészkorszakban kétezer ember életét mentette meg védett házak hálózatát létrehozva a Nemzetközi Vöröskereszt segítségével. Sztehlo élete során sokaknak és sokféleképpen segített népfőiskola alapításával, gyermekotthon létrehozásával, kitelepítettek látogatásával, ápoló-otthonok alapításával, svájci emigrációjában pedig segélyek Magyarországra juttatásával. Kiállításunk az elmúlt évek friss kutatásainak felhasználásával, eddig ismeretlen dokumentumok, fotók és személyes tárgyak bemutatásával hozza közel látogatóinkhoz Sztehlo Gábort, aki az embertelen 20. században mutatott példát emberségből. A kiállítás kurátorai: **Borókay Zsófia** és **Kertész Botond**.

Kapcsolódó múzeumpedagógiai programok:
<https://eom.lutheran.hu/node/3018>

★

„ÚGY KELL RÚGNI, MŰVÉSZKÉM!” Esterházy Péter és mesterei

Időszaki kiállítás az Evangélikus Országos Könyvtárban
2025. április 14. – december 12.

„A fáma szerint Puskás Ferenctől megkérdezte volt egyszer Zelk Zoltán, hogy miként lehetséges az, hogy az ő labdái mindig olyan pontosan célba érnek. Úgy kell rúgni, művészkém, válaszolta állítólag a ballábas, nagy magyar gondolkodó.”

2022-ben, a Magyar kultúra napján nyílt meg az evangélikus egyház székházában az **Esterházy Péter és Gitta Könyvtár**. A mintegy 12.000 kötet

feldolgozása, elhelyezése megtörtént – a könyvtár látogatható. A kötetek jelentős része a szerzők dedikációját tartalmazza, ezáltal nemcsak egy 20–21. századi író (és olvasó) könyvtárába, hanem a magyar irodalom kapcsolatrendszerébe is bepillantást nyerünk.

Az író születésének 75. évfordulóján, április 14-én nyílt az első kiállítás, amelyben Esterházy

„mestereivel” való kapcsolatát mutatjuk be könyvek, dedikációk, szövegek és személyes tárgyak segítségével. Íme a pompás névsor: **Jelenits István, Hamvas Béla, Szentkuthy Miklós, Ottlik Géza, Örkény István, Weöres Sándor, Szabó Magda, Mándy Iván, Pilinszky János, Mészöly Miklós, Nemes Nagy Ágnes.**

A munkába zárkózás nem példák nyomán történt, inkább jobb híján. Meg talán másként nem is lehet. Az, hogy vannak emberek, akiket nem tudtak megtörni, kikezdeni se, az nagy példa és segítség. Vagy arra gondolhatni egy éjszaka, hogy Ottlik is ébren van. Már ettől jobb lesz, amit csinálok. Minthogy a hivatalos irodalommal való első találkozásaink legalábbis felemásak voltak, gyanakodni kezdtünk, s akkor ők voltak annak a másik, vagyis a valóságos irodalomnak a hírnökei, bizonyítéka annak, hogy mégis „minden megvan”. (Interjúrészlet; 1988)

Fotó: Martin Vukovits

A logót Nádler István festményének felhasználásával Rezessy Szabolcs tervezte.

Az Esterházy kiállítás kurátora: **Hafner Zoltán.**

A kiállítás bejelentkezéssel látogatható: kriszta.balogh@lutheran.hu

Bejárat: Budapest VIII. ker. Szentkirályi u. 51.

A KIÁLLÍTÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ PROGRAMOKAT ŐSZTŐL RENDEZZÜK.

★

A megnyitón **Fabiny Tamás** püspök mondott köszöntőt, majd **Visky András** és **Dragomán György** tartottak megnyitó beszédet. Esterházy írásaiból **Hegedűs D. Géza** olvasott fel, **Dés László** szaxofonozott. A megnyitóról itt olvashatnak (VIDEÓVAL!):

<https://eok.lutheran.hu/node/3194>

★

június 18. (szerda) 18.00 | EVANGÉLIKUS ÖRÖKSÉG – EX MUSEO NOSTRO 8.

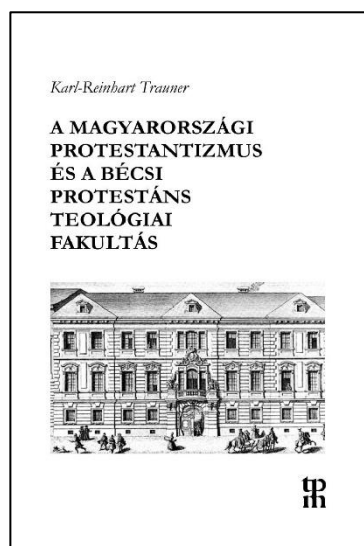
Tudományos műhelybeszélgetés keretében ismerkednek a hallgatók Karl-Reinhart Trauner **A MAGYARORSZÁGI PROTESTANTIZMUS ÉS A BÉCSI PROTESTÁNS TEOLÓGIAI FAKULTÁS** című, magyarul frissen megjelent munkájával.

A beszélgetés résztvevői: **Karl-Reinhardt Trauner** egyháztörténész, **Csepregi Zoltán** egyháztörténész és **Tillinger Péter** teológus, a könyv fordítója.

Helyszín: **MEE Székház, kápolna** (VIII. ker. Szentkirályi u. 51.)

1821-ben nyitotta meg kapuit Bécsben a Protestáns Tanintézet, a mai Protestáns Teológiai Fakultás. Ezt a Habsburg Birodalom minden protestáns teológiai hallgatójának szánták. Az iskola első igazgatója a Magyar Királyságból származott, amiképpen az első beiratkozott diák, sőt az 1821 és 1850 közötti hat professzor közül öt szintén. A 19. század második felében a Bécsben tanuló magyar diákok száma csökkent. Viszont, amilyen mértékben vesztett vonzerejéből Bécs mint teológiai képzési központ a magyar diákok körében, olyan mértékben nőtt a jelentősége a felvidéki szlovák teológusok számára. Az első világháború befejezése után Magyarországon is megindulhatott az egyetemi szintű teológiai képzés, így azóta a bécsi Protestáns Teológiai Karra csak alkalmilag jártak magyar hallgatók. De a bécsi és a magyarországi teológiai oktatási intézmények közötti tudományos kapcsolatok máig fennállnak.

*

Június 19. (csütörtök), 17.30 | VÁROSI SÉTA

„Hiába, Pest csak Pest, tagadhatatlan!” – Múzeumközi kóborlás a Belvárosban

Egy különleges „kísérő” segítségével kapcsolunk össze két kulturális intézményt. Petőfi Sándor „óriáskígyó báméskodásával” szemléljük a városi teret, miközben izgalmas, érzelmes, borzongató történeteket hallhatunk a XIX. századi Pestről. Az Evangélikus Országos Múzeum és a Petőfi Irodalmi Múzeum gyűjteményi darabjait megismerve, polgárok és nemesek írásban megőrzött beszámolóin, s nem utolsósorban Petőfi versein, prózáján, levelein keresztül elevenítünk meg tereket, találkozásokat, városi jeleneteket.

Gyülekezés: az Evangélikus Országos Múzeum bejáratánál. A séta a Petőfi Irodalmi Múzeumnál ér véget. **Regisztráció:** <https://eom.lutheran.hu/node/3227>

JÚNIUS 21. (szombat) 16.00 – 24.00 | MÚZEUMOK ÉJSZAKÁJA

A múzeum idén is bekapcsolódik a Múzeumok éjszakája programba: ügyességi játékokkal, korong- és kavicsfestéssel, jazz koncerttel, kurátori tárlatvezetéssel, éjszakai, zseblámpás sétával az „Evangélikus szigeten”.

Résztelesen itt olvashatnak róla:

<https://eom.lutheran.hu/node/3229>

FONTOS! A karszalag már kapható.

Megvásárlásával a múzeumot támogatja:

FELNŐTTEKNEK: 3000 HUF

GYERMEKEKNEK: 1500 HUF

*

A REFORMÁCIÓ ÖRÖKSÉGE 2025 Múzeumi esték 4.

Június 26. csütörtök 18.00

NAGY TAMÁS | Masznyik Csaba előadása

BME, BUVÁTI, MÉSZ, MAKONA, AXIS, LINT, MOME – betűszavak, egy korán lezárult pálya állomásai, amelyeket például a New York-i Haines Lundberg Waehler Architects iroda nevével is kiegészíthetünk. Nagy Tamás, a kortárs magyar építészet kiemelkedő tehetségű építész és gondolkodója, nagy műveltségű, sokoldalú alkotója, számos evangélikus épület tervezője, diákjait rendkívüli projektekkal inspiráló tanár éppen öt évvel ezelőtt hunyt el. Épületei – egyik méltatója szerint – zarándokhellyé válnak, ahol Isten és ember, de ember és ember kapcsolata is erőt nyer.

*

Az Evangélikus Országos Gyűjtemény korábbi rendezvényeinek anyagairól és a további eseményekről tájékozódjanak honlapjainkon és facebook-oldalainkon.

KÖNYVBEMUTATÓKRA HÍVJUK KÖVETŐINKET.

Hét és fél deka kenyér Bagár Iván ostromnaplója

A közelmúltban az EOGY Evangélikus Országos Levéltár birtokába került kéziratos napló, amelyet Buda ostromakor Bagár Iván lelkész írt, nagyszerű kiállítást hívott életre a budavári evangélikus templomban. A napló szövege Venásch Eszter gondozásában az Ünnepi Könyvhétre lát napvilágot.

Június 15. (vasárnap) 11.30 Vigadó téri színpad

Június 20. (péntek) 19.00 Budavári evangélikus templom

Egy tragikus sorsú segédlelkész feljegyzései Budapest ostromáról

Hét és fél deka kenyér
Bagár Iván ostromnaplója

Szerk. Venásch Eszter
Luther Kiadó – EOGY,
Budapest, 2025
4200 Ft | -10% | **3780 Ft**

Előrendelés: lutherkiado.hu

Szeretettel várjuk a kötet bemutatójára.
Résztevők: Ablonczy Balázs történész és Venásch Eszter, a kötet szerkesztője.
A beszélgetést vezeti: Isó Gergely történész.

2025. június 15. 11:30–12:00
Ünnepi Könyvhét, Vigadó téri színpad

© Budapest VIII. ker., Üllői út 24.
Luther Kiadó | Lutherkiado.hu

**LUTHER
KIADÓ**

Könyvbemutató

Vendég:
Ungváry Krisztián történész

Beszélgetőtársak:
Fabiny Tamás püspök, Venásch Eszter, a kötet szerkesztője

„Miután Feri bácsi meghozta a kenyeret - már csak napi 7 és fél dekát fejenként - Feri bácsi és én a pincébe mentünk ásni, s meg is találtuk jó ásás után Magda - Józsi feleségének - holttestét. A bal cipő tánt elő legelőször, s így lassan a lábszár, amiből meg tudtuk állapítani a test fekvésének irányát”

Helyszín:
1014 Budapest,
Táncsics Mihály u. 28.
(kápolna)

Időpont:
2025. június 20.
péntek 19:00

*

Olvasmányélményekben, kiállításokban, sétákban és felüdülésben gazdag nyarat kívánunk minden barátunknak, látogatóknak, kutatóknak és olvasóknak. Szeptemberben találkozunk az EOGY hírlevelén keresztül is.

Viszontlátásra!